

خبر

ارائه بودجه شرکت‌های دولتی با ۱۶۳هزارمیلیاردتومان افزایش

● بودجه شرکت‌های دولتی برای سال آینده که با افزایش ۱۶۳هزارمیلیاردتومانی نسبت به امسال همراه بوده، زودتر از موعد به مجلس ارسال شده است.

به گزارش ایسنا، امسال برای اولین‌بار و طبق قانون قرار بود بودجه شرکت‌های دولتی در نیمه آبان برای بررسی‌های بیشتر به مجلس ارائه شود تا با همکاری دیوان محاسبات، محل بررسی قرار گیرد؛ ازاین‌رو از چندی پیش دستورالعمل مربوطه از سوی سازمان برنامه‌وبودجه به شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی ارسال شد و بودجه خود را ارائه کردند. آخرین خبرها از سازمان برنامه‌وبودجه از این‌حکایت دارد که در هفته گذشته بودجه مربوط به شرکت‌ها بررسی نهایی شده و به مجلس ارائه شده است.

لایحه بودجه شرکت‌های دولتی شامل عملکرد سال گذشته، شش‌ماهه اول سال جاری و بودجه سال آینده است.

رقم بودجه شرکت‌های دولتی به هزارو ۴۴۰ هزار میلیارد تومان در سال آینده رسیده که در مجموع به ۳۸۲ هزار شرکت اختصاص می‌یابد.

بودجه پیش‌بینی‌شده سال آینده شرکت‌های دولتی در مقایسه با سال جاری که هزارو ۳۷۷ هزار میلیارد تومان بود، حدود ۱۶۳ هزار میلیارد تومان افزایش دارد.

به گفته نویخت، قرار است شرکت‌ها سال آینده حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان در طرح‌های عمرانی سرمایه‌گذاری کند.

بودجه عمومی دولت که به همراه بودجه شرکت‌ها مجموع کل بودجه را تشکیل می‌دهد، در نیمه آذر به مجلس تحویل داده خواهد شد.

تورم پخش معدن به ۵۹/۲درصد رسید

● تغییرات میانگین شاخص کل قیمت تولیدکننده بخش معدن در چهار فصل منتهی به فصل تابستان ۱۳۹۸، نسبت به دوره مشابه در فصل قبل (تورم سالانه) به ۵۹.۲ درصد رسید.

به گزارش مهر، گزارش شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن در ایران- فصل تابستان ۱۳۹۸- از سوی مرکز آمار ایران منتشر شد.

تغییرات شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن نسبت به فصل مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) در فصل تابستان ۱۳۹۸ به ۵۱.۴ درصد رسید که در مقایسه با همین اطلاع در فصل بهار سال جاری، ۱۲.۹ واحد درصد کاهش داشته است.

به عبارتی، میانگین قیمت دریافتی از سوی فروشندگان مواد معدنی به ازای فروش محصولاتشان در داخل کشور، در فصل تابستان ۱۳۹۸ نسبت به فصل تابستان ۱۳۹۷، ۵۱.۴ درصد افزایش دارد. تورم نقطه به نقطه مربوط به گروه استخراج زغال‌سنگ (۹۱.۶ درصد)، استخراج کانه‌های فلزی (۵۱.۸ درصد) و استخراج سایر معادن (۳۸.۴ درصد) است. تورم نقطه به نقطه هر سه گروه عمده در مقایسه با فصل قبل کاهش داشته است.

نگاه

شعبه‌بازی آماری

فریبرز مسعودی

چندی پیش تیت‌ریک بسیاری از روزنامه‌ها و رسانه‌های اقتصادی جریان اصلی کشور به نقل افتخارآمیز خبری از بلومبرگ درباره بازار بورس ایران اختصاص یافت که با رضایت خاطر دولت نیز توافم بود: «بازار سرمایه ایران در صدر پربازده‌ترین بورس‌های دنیا قرار گرفت». در این بمب خبری مسرت‌انگیز به تحریم‌های شدید اقتصادی ایران از سوی آمریکا اشاره شده بود که به اصل خبر اهمیت بیشتری می‌داد و به خواننده کم‌اطلاع احساس شکفتی و رضایتی شبیه به آنچه بیننده از عملیات شعبه‌بازی روی صحنه نیمه تارکیم می‌بیند، دست می‌داد.

اگر این موضوع فقط در سطح یک خبر و هیاهویی برای هیج می‌ماند، می‌شد از کنار آن همچون ده‌ها آمار و ارقام غیرواقعی که روزانه در رسانه‌ها نقل می‌شود، گذشت اما موضوع این است که دولت و تورنرسین‌های جریان اصلی از چنین اخباری در جهت استمرار رانت‌جویی و رانت‌خواری بنگاه‌های صداقتصاد ملی و الگو قراردادن آن برای سایر تصمیم‌گیری‌های سوء استفاده می‌کنند؛ چیزی که نویسنده را بر آن داشت تا نوری مختصر بر این خبر برای آشنایی خوانندگان روزنامه «شرق» بيفکند. اما جزئیات خبر چه بود؟

ادامه در صفحه ۸

سیدمسعود آریادوست: «برخی شب‌ها به حال این اوضاع گریه می‌کنم»؛ این جمله، خلاصه نگاه محمد ستاری‌فر، رئیس اسبق سازمان برنامه و بودجه کشور در قبال وضعیت اقتصادی، روند برنامه‌ریزی و همچنین فرجام معیشت مردم ایران است. ستاری‌فر که سال‌هاست با هیچ رسانه‌ای گفت‌وگوی رودررو نداشته، ضمن پذیرش دعوت خبرنگار «شرق»، گفت‌وگویی تفصیلی و سه‌ساعته را درخصوص اصلاح ساختار بودجه به انجام رساند. خطرات مستند این اقتصاددان، اوج فاصله‌گرفتن دولت از مردم و خرابکاری در بودجه کشور را نشان می‌دهد. به گفته ستاری‌فر، «زمانی برخی، بودجه یک‌میلیون‌تومانی شورای نگهبان را شبهه‌ناک می‌دانستند و ضمن تماس با سازمان برنامه و بودجه از پرداخت این رقم و جرایی آن گلایه می‌کردند. اما در چرخشی عجیب و در سال ۸۳، بودجه ۱۰میلیاردتومانی شورای نگهبان مکفی دانسته نمی‌شود». رئیس اسبق سازمان برنامه و بودجه، ضمن تشریح دلایل درگونی کفتمان‌ها در قبال بودجه و لزوم اصلاح ساختاری آن ابراز کرد: «صرفاً و با صرف دستور نباید انتظار اصلاح ساختار بودجه را داشته باشیم». او می‌گوید: ما با معضلی عمیق و مبنایی مواجه هستیم؛ فقدان یک کفتمان الزام‌آور برای مسئولان در اراده کشور و چارچوب قانون اساسی، اما برای تغییر این اوضاع چه باید کرد؟ آیا نیاز به تغییر قانون اساسی داریم؟ آیا بازبینی تخصیص قدرت باید در دستور کار قرار بگیرد؟ آیا دولت باید ردیف‌های بودجه را حذف کند و وارد فاز تقابل با برخی جریان‌ها شود؟ محمد ستاری‌فر پاسخ صریحی برای این سوالات دارد. متن این گفت‌وگو را بخوانید.

۴ سال ۹۷ اصلاح ساختار بودجه در دستور کار قرار گرفت. مشکل بودجه کشور کجاست که به اصلاح نیاز دارد؟ اساساً بودجه جمهوری اسلامی از چه زمانی دچار مشکل شد که اکنون فرمان اصلاح آن صادر می‌شود؟

بحث درباره جایگاه بودجه کل کشور با مالیه عمومی، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا بودجه کل کشور از یک طرف بیان چگونگی تقسیم قدرت بین قوا و سایر دستگاه‌ها را در بر دارد و از طرف دیگر آینه و نمایشی از چیدمان قدرت است. از این رو اگر در بودجه کل کشور مشکلات و چالش‌هایی وجود دارد، بیان این است که در پخش قدرت و چگونگی جریان بدهستان‌های بین قلمروها و اجزای آن مشکل داریم. موضوع مطرح‌شده، موضوعی بنیادین و کلیدی برای سرنوشت توسعه‌یافتگی و توسعه‌نیافتگی ایران است. درخصوص بودجه و توزیع آن، از همان زمان جنگ با عراق، بین مسئولان کشور اختلاف وجود داشت. در دولت‌های بعد از جنگ هم شاهد عدم هماهنگی و استنباط‌های متفاوت از چگونگی جایگاه بودجه، قلمروهای آن، همچنین چارچوب تدوین و تصویب و اجرا و عملیات و نظارت بودجه بوده‌ایم که این اختلاف نظرها در نهایت بر شکل و شمایل بودجه تأثیر خود را گذاشته است.

بحث مهم ساختار بودجه به چگونگی روابط بین ملت و دولت به معنای عام باز می‌گردد. طبق قانون اساسی، جریان بدهستان بین دولت و ملت را مالیه عمومی می‌نامند. از طرفی قرائت عددی و رقمی این مالیه عمومی، بودجه نامیده می‌شود. پس نمایش مالیه عمومی به شکل عدد و رقم است که ضمن استنباط واحد و در قالب عدد و رقم، باید به یک تفاهم کلی بین اجزای حاکمیت از یک طرف و بین حاکمیت و ملت از طرف دیگر برسد. البته بعد از انقلاب در حیطه استنباط واحد از ساختار و کارکردهای بودجه، ما شاهد تفکری واحد و منسجم در این خصوص نیستیم؛ چراکه درخصوص تخصیص بودجه و کارکردهای آنها تفاوت نظرهایی وجود دارد. بعد و قبل از انقلاب همیشه با این قضیه مشکل داشته‌ایم. به‌خصوص در پایان برنامه چهارم قبل از انقلاب و آغاز برنامه پنجم که نرخ نفت افزایش یافت و قدرت حکومت و شاه فزونی گرفت، این چنین بسیاری از حقوق ملت نادیده گرفته شد.کلیت حاکمیت باید به استنباط واحدی درخصوص بودجه برسد. در چنین قالبی شاهد هم‌گرایی خواهیم بود. به واسطه این هم‌گرایی شاهد رشد و توسعه اقتصادی می‌شوید. عدم هم‌گرایی نیز منجر به کثرت مشکلات در فضای کسب‌وکار و همچنین کندی روند اقتصادی کشور می‌شود. رکود و سایر نابسامانی‌ها، حاصل چنین فضایی در واگرایی‌ها، تعارض‌ها و عدم استنباط واحد از قضایای کشور است.

۴ همان‌طور که باید اشاره کردید، این نابسمانی‌ها هم قبل از انقلاب و هم بعد از انقلاب ملموس است.

چرا آن‌گونه که باید بودجه سروسامان نیافت؟

در پاسخ به این سؤال به دو مشکل می‌توان در بودجه عمومی اشاره کرد: «مشکلات پارامتریک» و «مشکلات ساختاری» بودجه عمومی کشور. سؤال این است که اگر اقدامی برای مشکلات پارامتریک بودجه انجام شود، آیا عموم مشکلات درست می‌شوند؟ مشخصاً خیر؛ این‌گونه نیست. مشکلات پابرجا می‌مانند. اگر مشکلات ما بیشتر نشود، کمتر هم نخواهد شد. مشکلات بودجه به ساختار بودجه با‌زی می‌گردد و صرفاً با اصلاحات پارامتریک حل و رفع نمی‌شود. کشور سخت نیازمند آن است که مسئولان با بینش همه‌جانبه، دغدغه عمیق، همت والا نسبت به کفتمان توسعه، وقوفی همه‌جانبه و یکسان داشته باشند. در این صورت شکل‌گیری منابع و چگونگی مصارف و همچنین چرخه این منابع و مصارف که باید

اقتصاد

در گفت‌وگوی ۳ ساعته «شرق» با محمد ستاری‌فر عنوان شد رنگ وبوی قبیله‌ای در بودجه

تا چه میزان کارایی و اثربخشی از بودجه برای ملت و کشور باشد، می‌تواند از نهادمندی و اجرا و عملیات برخوردار باشد. به همین جهت باید گفت و تأکید کرد که مشکلات ساختاری بودجه صرفاً با چند اصلاح پارامتریک حل‌وفصل نمی‌شوند. ساختار و پی و فونداسیون و جریان بده بستان منابع و مصارف بودجه، باید معطوف به کارهای اثربخش باشد تا این‌گونه اصلاحات ساختاری شکل بگیرد. بنابراین مشکلات بودجه جمهوری اسلامی در «مسائل ساختاری» و همچنین «پارامتریک» است. اصلاحات پارامتریک را در جاهایی انجام می‌دهیم که ساختار و ساختمان ما درست باشد. اگر فونداسیون یک ساختمان در حال ریزش است، مشخصاً کسی اجازه رنگ‌آمیزی و تعویض مصالح را نخواهد داشت. اما اگر بنای این ساختمان، بنایی سالم بود، سالانه برای نگه‌داشت آن، اصلاحات پارامتریک هم اتفاق می‌افتد. اکنون در ایران، مالیه عمومی و بودجه نتوانسته است در خدمت رفاه، امنیت و توسعه مردم باشد. باید باور داشت که این مشکل را نمی‌توان با اصلاحات پارامتریک حل‌وفصل کرد.

در مثالی برای اصلاحات پارامتریک، ردیف بودجه‌ای «کمک‌رسانی به سیل‌زدگان لرستان» را در نظر بگیرید. ضمن این حادثه، در بودجه کشور، چنین ردیفی تعریف شد. اگر با تخصیص یافتن بودجه به این ردیف و همچنین حل مشکلات مردم سیل‌زده لرستان، به نتیجه مطلوب رسیدیم، دیگر نیازی نیست که در سال آینده این ردیف مجدداً تعریف شود. این ردیف حذف خواهد شد. این روند، مصداق اصلاحات پارامتریک است. ولی اگر ساختار درست نباشد، این ردیف ممکن است برای سال‌ها در بودجه بماند. بیشتر ردیف‌های تعریف‌شده در بودجه چنین وضعیتی را داشته‌اند. در ایران، بودجه با مالیه عمومی، دو مشکل بنیادین دارد؛ یکی مربوط به برنامه‌های آن است، (یعنی همان اصلاحات ساختاری) و دیگری اصلاحات پارامتریک. اگر مشکل اول حل‌وفصل شود، به تبع آن، اصلاحات پارامتریک هم حل می‌شود. اما اگر صرفاً اصلاحات پارامتریک را مد نظر قرار دهیم، مشخصاً مشکلات باقی خواهند ماند و معضلات ساختاری رفع نخواهند شد. در حقیقت رابطه‌ای دوسویه بین این دو نوع اصلاح وجود دارد. اصولاً مشکلات به این دلیل حل‌وفصل نشده‌اند که ما به بودجه و مالیه عمومی، نگاه ساختاری نداریم. حل‌وفصل مشکلات بودجه کشور، خواهان یک نگاه عمیق و بنیادین است. حل‌نشدن معضلات بودجه به دلیل فقدان چنین نگاهی تبیین می‌شود. اصلاحات ساختاری سخت نیازمند این امر است که مسئولان ایران بازتعریفی از اوضاع اقتصادی و اجتماعی کشور داشته و بر حسب مشکلات و ظرفیت‌های کشور، باوری برای توسعه کشور پیدا کنند. این باور را کفتمان توسعه‌ای مسئولان می‌نامم. تا این کفتمان مکتوب و از همه مهم‌تر، الزام‌آور برای مسئولان موجود نباشد، اصلاح ساختار بودجه نمی‌تواند معنا و مفهوم داشته باشد. در این‌صورت بحث بر سر توسعه‌یافتگی کشور نیز بی‌معنا خواهد بود.

۴ حل این مشکلات ساختاری بر عهده چه کسی است؟ جایگاه سازمان برنامه و بودجه را در این باره چگونه تفسیر می‌کنید؟ البته سازمان برنامه و بودجه برای رفع این مشکل، جایگاه چندانی ندارد. در قبال این مشکل، وظیفه ناجیزی بر عهده سازمان برنامه و بودجه و اداره مالیات خواهد بود. ما با معضلی عمیق و مبنایی مواجه هستیم: «فقدان یک کفتمان الزام‌آور برای مسئولان در اراده کشور و چارچوب قانون اساسی». در حال حاضر اصول قانون اساسی به عنوان مبنایی بین ملت و حاکمیت، تا حد کسترده‌ای با راکد مانده یا از مفهوم حقیقی خود خارج شده است.

قانون اساسی بر این باور است که مالکیت همه مالکیت‌ها و حق‌ها که در ایران جاری است، از آن ملت است. طبق مقدمه قانون اساسی و مضامین صریح آن، تمام حق و حقوق از آن ملت است. قانون اساسی این موضوع را پذیرفته که نقطه کانونی و اساسی و فونداسیون در کشور، همان مردم هستند. با این اوصاف، بودجه باید از آن ملت باشد در حالی که از آن حاکمیت است و از آن مردم نیست. ادعا این است که بسیاری از تصمیمات حاکمیت برای رفاه مردم صورت می‌گیرد. اما از آن جهت که فرایند و اهداف این تصمیم‌ها، ملت‌محور نیست، مشکلاتی ایجاد شده و خواهد شد. اگر به جهت ملت در حال تدوین بودجه هستیم، باید آرامش و رفاه بیشتری در زندگی مردم حکم‌فرما باشد. اما آیا کارکرد‌ها تاکنون این‌گونه بوده است؟ به این مثال دقت کنید. فرض کنید

قانون اساسی بر این باور است که مالکیت همه مالکیت‌ها و حق‌ها که در ایران جاری است، از آن ملت است. طبق مقدمه قانون اساسی و مضامین صریح آن، تمام حق و حقوق از آن ملت است. قانون اساسی این موضوع را پذیرفته که نقطه کانونی و اساسی و فونداسیون در کشور، همان مردم هستند. با این اوصاف، بودجه باید از آن ملت باشد در حالی که از آن حاکمیت است و از آن مردم نیست. ادعا این است که بسیاری از تصمیمات حاکمیت برای رفاه مردم صورت می‌گیرد. اما از آن جهت که فرایند و اهداف این تصمیم‌ها، ملت‌محور نیست، مشکلاتی ایجاد شده و خواهد شد. اگر به جهت ملت در حال تدوین بودجه هستیم، باید آرامش و رفاه بیشتری در زندگی مردم حکم‌فرما باشد. اما آیا کارکرد‌ها تاکنون این‌گونه بوده است؟ به این مثال دقت کنید. فرض کنید

۴ بنابراین می‌توان گفت تا زمانی که مسائل مربوط به مالیه عمومی و همچنین نوع روابط بین مردم و حکومت حل نشوند، تغییر در اعداد و ارقام بودجه و همچنین حذف و اضافه ردیف‌ها بی‌معنا خواهد بود. همین‌طور است. تا وقتی که موازین حق و حقوق و جایگاه ملت در این اعداد و ارقام ذوب نشود، این اعداد و ارقام نمی‌تواند کارایی و اثربخشی داشته باشد. بسیاری از عدد و رقم‌های مندرج در بودجه، قابل توجیه نیست؛ چراکه چگونگی کارکرد این ارقام در سرنوشت مردم و توسعه‌یافتگی کشور در هاله‌هایی از ابهام قرار دارد. مردم طبق سنگ محکی شخص، قدرتی را در اختیار دولت می‌گذارند و بر اساس آن، دولت هم باید به مردم منافعی روانه کند؛ این یعنی بودجه و مالیه عمومی، بدهی‌ستان بین حکومت و

مردم، باید روندی منطقی داشته باشد. حاکمیت در قبال آنچه از مردم اخذ می‌کند، باید محتوایی را به آنها بازگرداند که بیش از محتوای اخذشده باشد. این منطق مالیه عمومی است. اگر چنین رویکردی بین مردم و حکومت جاری باشد، ساختار درستی در چارچوب بودجه ایجاد خواهد شد. در غیر این صورت بحث‌های مربوط به اصلاح ساختار بودجه مدام تکرار می‌شود و به نتیجه مطلوب هم نخواهیم رسید. از این‌رو، هرچند همه معترض‌اند و می‌گویند که در مالیه عمومی چالش و مشکل داریم، اما تبیین درست و دقیقی از مسئله وجود ندارد. باید مسئله بنیادین در آغاز از سوی حاکمیت طرح شود تا با پیدایش کفتمان توسعه‌ای اجرای این مهم به فرجام برسد.

۴ با توجه به مباحث عنوان‌شده، درحال حاضر برای اصلاح ساختار بودجه، چنین توازن قدرتی بین مردم و حاکمیت وجود دارد یا خیر؟

البته این سخن درستی است. این جمله، شعار اصلاح بودجه خواهد بود. چون بودجه کل کشور، بیان نمایش چیدمان قدرت بین حاکمیت و مردم است و چگونگی توزیع آن بین اجزای حاکمیت را دربر دارد. امروز اگر گفته شود باید ساختار بودجه مورد اصلاح قرار گیرد، باید بگوییم که شروع اصلاحات فقط از بودجه نیست، بلکه باید از اصلاح ساختار باشد. ساختار و توزیع و جریان بدهیستان‌های غیرکارآمد آن که بودجه معیوبی را شکل داده و این بودجه به جای حل مسائل کشور، دائم آن را فزونی بخشیده است. با این حال معیار ما کجاست؟ بین حکومت و مردم، بدهیستان‌ها باید چگونه باشد؟ حکومت قرار است بهداشت، قانون، آموزش، امکانات و... را برای مردم فراهم آورد. اما در قبال آن برخی چیزها را نیز از مردم سلب خواهد کرد. مردم هم باید مالیات بدهند و هزینه‌هایی بپردازند. جهت‌گیری مالیه عمومی و اثر آن باید با ملت و همراه ملت و برای ملت باشد. امروزه مالیه عمومی از نفت، رانت و مالیات برای دولت و قبایل ائتلاف در آن را می‌تواند در خود داشته باشد. حاکمیت قبول ندارد که بودجه از آن ملت است. آنها بودجه را به هر نحوی جمع‌آوری می‌کنند؛ باید پرسید چرا رشدی اتفاق نمی‌افتد؟ چرا توسعه ما مشکل دارد؟ باید تا امروز مرفه‌تر می‌شدیم. اما این‌گونه نیست. باید اشتغال، رفاه و توسعه به وجود می‌آمد؛ نه فقر و بی‌کاری و... در یک کلام باید گفت که مورد بازخواست مردم و نیازهای آنها باشند. در این وتوازن؛ مثلاً مانند کشورهای اروپای شمالی. در این جوامع چرخه قدرت دولت – قدرت جامعه، با تعادل و هم‌گرایی و درهم‌تنیدگی‌ای که با هم داشته‌اند، توسعه‌یافتگی را برای خود ورق زده‌اند. ما به کالای عمومی، امنیت، رفاه، قضاوت همه‌جانبه و عادلانه، همچنین نظم اجتماعی و... محتاجیم. این نیازهای فطری و غریزی، جامعه بشری را به‌سمتی سوق می‌دهد که نهایتاً حاکمیت شکل بگیرد. چنین حاکمیتی از جنس خود ما انسان‌هاست، در قانون اساسی ایران، حاکمیت به‌عنوان کارگزار ملت شناخته می‌شود. آنها باید به‌گونه‌ای عمل کنند که مورد بازخواست مردم و نیازهای آنها باشند. در این برداشت از قانون اساسی قدرت کارگزار و قدرت دولت از آن ملت است؛ بنابراین، باید حاکمیت از ملت قدرت تعاون، احساس تعلق خاطر مردم به کشور، افتخار به خود و کشور و... می‌شود. در هر جای دنیا اگر چنین حجم پولی هزینه شود، اوضاع به گونه‌ای دیگر رقم می‌خورد. نروژ، سوئد، ایسلند و... نمونه این کشورها هستند. آیا آدم‌های ما در ایران این‌گونه نشده‌اند؟ مشکلات آنها بیشتر شده است. درحالی‌که باید با این حجم از بودجه نهان و آشکار فرهنگی، جامعه انسانی‌تر و فرهنگی‌تری می‌شدیم. اما چرا این چنین نشده است؟ امنیت از اولین وظایف دولت‌هاست. حاکمیت باید به این امر توجه کافی و لازم را داشته باشد، ولی اکنون اوضاع به‌گونه‌ای است که شبگرد‌ها با هزینه مردم انتخاب می‌شوند. دولت می‌گوید که پول ندارد، پس حداقل هویت آن فرد شبگرد را بررسی کنید که آیا صلاحیت این امر را دارد یا نه؟ دولت در امور امنیتی هم کم‌کاری می‌کنند. مالیات می‌گیرند، آزادی را می‌گیرند، اما امنیت را از آن‌گونه که باید اجرا نمی‌کنند. امور حاکمیتی دو بال دارد؛ اول اینکه دولت در انجام وظیفه خود کم‌کاری نکند. حفظ وضعیت امن کشور، از وظایف دولت است. دوم در امور مردم و بازار مداخله نداشته باشند. اموری که به مردم مربوط است، دولت نباید در آن دخالت کند. اگر شاهد عدم کارایی و عدم اثربخشی در امور بازار و همچنین ناتوانی در انجام امور دولت باشیم، آنگاه خواهیم گفت که مالیه عمومی، مشکل ساختاری دارد. امروز امور از این مشکلات حکایت‌ها دارد. دولت و دستگاه‌های او در همه امور مردم دخالت و مداخلت دارند، درحالی‌که از بسیاری از وظایف بنیادین غافل هستند.

۴ برای اصلاح ساختار بودجه، دولت ممکن است دست به حذف برخی ردیف‌ها بزند. آیا این تصمیم را کافی می‌دانید؟ خیر؛ این تصمیم کافی نیست. مشکل ما مبنایی است نه پارامتریک. این مشکل در ۴۰ سال، هر روز مضاعف‌تر شده است. ممکن است در دولتی ردیفی اصلاح شود. در دولت اصلاحات، بسیاری از ردیف‌های بودجه مورد اصلاح قرار گرفت. اما با عوض‌شدن دولت‌ها یا مجلس، روییدن همانند علف هرز این ردیف‌های مضر و بدون ارتباط با وظایف بنیادین دولت، با قدرت و قوت بیشتری همراه بوده است.

۴ ادامه در صفحه ۸ خیر؛ این تصمیم کافی نیست. مشکل ما مبنایی است نه پارامتریک. این مشکل در ۴۰ سال، هر روز مضاعف‌تر شده است. ممکن است در دولتی ردیفی اصلاح شود. در دولت اصلاحات، بسیاری از ردیف‌های بودجه مورد اصلاح قرار گرفت. اما با عوض‌شدن دولت‌ها یا مجلس، روییدن همانند علف هرز این ردیف‌های مضر و بدون ارتباط با وظایف بنیادین دولت، با قدرت و قوت بیشتری همراه بوده است.

یادداشت

ایران وقطر روی خط گسترش روابط دوجانبه

حسین ایزدپناه

● برای یافتن اشتراکات قومی و فرهنگی مناطق جنوب ایران با همسایگان خود تصمیم به سفر به کشور قطر گرفتم؛ کشوری که برای سال‌های سال میزبان بسیاری از مردمان مناطق جنوب برای امرار و معاش بود و جدا از پیوندهای تاریخی و فرهنگی بین دو کشور، قطر رقیب اقتصادی ایران در حوزه کاری مشترک پارس جنوبی است که البته قطری‌ها آن را «گنبد شمالی» می‌نامند. کشوری با جمعیتی حدود دومیلیون و ۴۰۰ هزار نفر که دو میلیون نفر آن را مقیم و اغلب آسیای شرقی تشکیل می‌دهند. توانسته است در سه دهه گذشته به‌واسطه درآمد اقتصادی

بالا، گام‌های بلندی در توسعه همه‌جانبه خود بردارد و با درک فراینده از اهمیت گسترش ارتباط با جامعه بین‌الملل نقش قابل توجهی در فرایند دیپلماتیک منطقه خاورمیانه و جهان ایفا کند.با خط هوایی اربوز قطر که معمولاً بیشتر ایام هفته از شیراز به دوحه پرواز دارد و یکی از ایرلاین‌های فعال در ایران است، وارد «دوحه» پایتخت این کشور شدم. دوحه شهری است با طربوت و غبار محلی همیشگی شبیه به آنچه ما در بخش‌های جنوبی کشور تجربه می‌کنیم. در بدو ورود و در یک تاکسی که راننده‌اش یک هندی مقیم بود، به روزنامه «الشرق» برخوردیم که عکسی از محمدجواد طریفی در لیخنذ خاص خودش در کنار امیر قطر و روزشماری از مدت زمان «حصار» در بالای صفحه اول آن خودنمایی می‌کرد؛ همچنین بیرون از شیشه ماشین در تصاویر بزرگ در خیابان‌های شهر و برجسب‌های پشت ماشین‌های اکثر امدل بالا عبارت‌هایی مانند «کلنا وطن» و «میم‌المجده» را می‌شد نظاره کرد که در همسنگی ملت با حاکمیت تقویت شده بودند و همه اینها حکایت از تغییرات اساسی در سیاست‌های این کشور امیرنشین در دو سال اخیر داشت.بعد از اینکه در ژانویه سال ۲۰۱۷ باردان عربی قطر به رهبری عربستان روابط دیپلماتیک خود را با این کشور قطع کردند و مرزهای آبی، زمینی و هوایی خود را به روی کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال پیش از این قطر همگام با عربستان و در پی حمله به سفارت عربستان در تهران، سفیر خود را از ایران فرا خوانده بود.وزیر کشاورزی قطر عملکرد ایران در کمک به قطر کشور بستند، ایران بلافاصله مواد غذایی و امکانات اولیه را از طریق بندر بوشهر و بندر دبی به قطر ارسال کرد و این در حالی اتفاق افتاد که یک سال